Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov.
Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniški prostori: 2657 S. Lawndale av.
Office of publication: 2657 So. Lawndale ave. Telephone: Lawndale 4635.

LETO—YEAR XVII. Cena lista je $5.00. Entered as second-class matter January 23, 1910, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. Chicago, Ill., četrtek, 31. januarja (Jan. 31), 1924. Subscription $5.00 Yearly. ŠTEV.—NUMBER 26.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917. authorized on June 14, 1918.

MORNARIČNI TAJNIK DENBY NE MARA PODATI OSTAVKE.

vezni detektivi so bili Fallu za petami že več tednov, da bi preprečili njegov beg iz dežele.

PREDSEDNIK COOLIDGE JE IZBRAL DVA ODVETNIKA ZA SODNO POSTOPANJE.

Washington, D. C. — Tajnik dwin Denby in visoki mornarič- oficirji so bili v torek pozvani ed mornarični odsek poslanske ornice na odgovor glede oljnih ajemninskih pogodb.

Predsednik Coolidge je dal obviti imeni tistih dveh odvetni-ov, ki si ju je izbral za preiska-o oljnega škandala, in sicer Si-sa H. Strawna iz Chicaga in homasa W. Gregorija iz Texasa, i je bil pravosodni minister v Vilsonovem kabinetu.

V senzacijonalni preiskavi olj-ega škandala, ki je nastal vsled ga, ker je bivši notranji tajnik all na nepostaven način oddal ornarične oljne rezerve Sinclair-u in Dohenyju v najem, je bil repad med neaktivnim eksekuvnim departmentom in ljudskim nenjem, izraženim v senatu in oslanski zbornici, čedalje večji. judski glas je zahteval odločne orake v tej zadevi.

Razvoj velikega oljnega škan-ala je naslednji:

1. — Pred senatorski preisko-alni odsek je prišel Fallov prav-i zastopnik Levi Cook z zdravni-kim izpričevalom, v katerem je ečeno, da je Fall jako hudo bo-n. Zastrantega da ne more priti red odsek na odgovor. Odsek je akoj potem naročil Fallovim dravnikom, naj pridejo naslednji an predenj, da povedo pod pri-ego, kaj je pravzaprav s Fallom. Odsek utegne izbrati druge zdrav-ike, da preiščejo Falla.

2. — Cook je prosil odsek, naj a preiskati Falla v postelji, in icer takoj, zakaj, njegovo zdrav-e trpi pod vtisom negotovosti.

3. — Takoj po kabinetni seji je aznanil mornarični tajnik Den-y, da ne bo odstopil niti on, niti e mornarični pomožni tajnik Roosevelt.

4. — Tom Johnson, ki je pred-elavec na Fallovi kmetiji v Three

(Dalje na 3. strani.)

Trije zdravniki preiskali Lincolna.

Chicago, Ill. — V torek so tri-e psihiatri izpraševali Lincolna et ur, da bi dognali, kako je z incolnovo pametjo. Našli bi ra-i, ali je mož, ki je umoril svojo eno in njenega brata, odsekal o-ema truploma glavo in potem po-abil, ali ju je sežgal, ali pokopal. z njihnih dognanj bo potem sodi-če odločilo, ali je ta človek go-en za vislice, ali pa za norišnico.

Izvedence, in sicer drja. Hin-ona, drja. Gahagana in drja. Do-ella je povabil k sebi v Auroro omožni državni pravdnik Bruce mell.

Njihno razgovarjanje z Lincol-om se je vršilo tajno v pisarni olicijskega načelnika Franka Michelsa.

"Doslej še nismo dognali, ali e pri pameti, ali blazen," je bilo se, kar so hoteli povedati izve-enci. Kakor pričakujejo, bodo azodeli svoje mnenje, ko obnovi rliški ogleda Evgen Norton iz kraja Kane zaslišavanje in ob-avnavo glede glav, ki sta neki ni Lincolnove žene in njenega rata Byrona. Njihno pričanje bo alo smer državnemu postopanju roti morilcu, ki se je izdal sam. Ko so izvedenci preiskovali in zpraševali čudnega jetnika, je eset kaznjencev prekopavalo rezniico blizu Lincolnovega rast-njaka, kjer je Lincoln pokopal, akor je rekel to sam, trupli svo-e žene in njenega brata.

Dva tedna je Lincoln zatrjeval olicijskemu načelniku, da ju je sežgal. Potem pa je že začel u-anjkavati. Morda ju je pa zako-al. Najti ju utegnejo v opuščeni eznici blizu njegovega rastli-aka.

Pregled dnevnih dogodkev.

Amerika.

Predsednik Coolidge je imenoval dva odvetnika, ki imata v njegovem imenu preiskati oljni škandal.

Mornarični tajnik Denby noče podati ostavke.

Dr. Kuh, psihijater, je izjavil, da je Lelandova žena, pastorjeva ljubica, pri zdravi pameti.

Trije zdravniki preiskali Warrena Lincolna.

Gompers se je ponudil Borahu za pričo proti Rusiji.

Diktatorična oblast Lewisa v rudarski uniji visi na niti.

Inozemstvo.

MacDonald je pisal uljudno, toda odločno pismo Poincareju.

Mussolini je odprl 'volilno kampanjo' z izjavo, da je pripravljen ubijati ali umreti za fašizem.

100,000 pristaniščnih delavcev na Angleškem je zapretilo s stavko.

De la Huerta se pripravlja na beg na Kubo. Njegov brat je padel v bitki.

DE LA HUERTA PRIPRAVLJEN NA BEG.

Njegov brat ubit v bitki, v kateri so fašisti doživeli katastrofalen poraz. Zvezne čete prodirajo proti Vera Cruzu.

Mexico City, 30. jan. — Poznejše poročilo o sijajni zmagi zvezne armade pri Esperanzi, kjer je bila zdrobljena vstaška vzhodna fronta, se glasi, da so federalci ujeli več ko tisoč vstašev z mnogimi poveljniki vred in zaplenili tri vlake bojnega materijala kakor tudi osebni vlak Sancheza, vrhovnega poveljnika vstašev na verakruški fronti. Več ko tisoč vstašev je obležalo mrtvih in ranjenih.

Alfonso de la Huerta, brat voditelja vstaje, je tudi med mrtvimi.

Najnovejša vest se glasi, da je Huerta spoznal, da je vse izgubljeno in se je že pripravil na beg na Kubo.

"To je začetek konca," poroča vojni minister Serrano. "Zvezne čete zdaj neovirano prodirajo proti Vera Cruzu in okupacija tega mesta, ki je središče vstaje, bo konec vstaje. Položaj na zapadni fronti je izredno ugoden za vlado. Vstaške tolpe so brez malega obkoljene in gen. Estrada bo moral kapitulirati vsak čas."

Mexico City. — (Fed. Press.) — Delavske in kmetske organizacije še vedno pošiljajo prostovoljce v zvezno armado. General Barbosa je organiziral četo kmetov v državi Vera Cruz, s katero nagaja vstašem za njihovim hrbtom. 10,000 Indijancev v Sierrasu, Vera-Cruz, je izjavilo, da ne bodo pustili vstašev na svoje ozemlje, ako bi tam iskali zavetja. Indijanci vedo, kdo jim je da lzemljo in kdo jim hoče zemljo zdaj vzeti.

Mehiška armada je pred vstajo štela 50,000 mož. Ena petina vojakov je šla k vstašem. Prostovoljci, večinoma delavci in kmetje, so dvignili zvezno armado na 75,000 mož.

Obregon je zadnji teden dobil osem eroplanov iz Združenih držav. Skoro vse orožje in strelivo, ki je prišlo iz Amerike, je šlo v roke novih delavskih in kmetskih bataljonov. Kmetje, katerih je več in ki so v strahu za zemljo, stopajo v armado v veliko večjem številu kakor delavci.

Poroča se, da namerava vlada vporabiti bombe s strupenimi plini, ako ne bo vstaja kmalu končana.

V mehiški zbornici je bila soglasno sprejeta resolucija, da se zborovanje odgodi za tri dni v znak žalovanja za Filipom Carrillom, socialističnim governerjem v Yucatanu, katerega so vstaši umorili z drugimi delavskimi voditelji vred.

VREME.

Chicago in okolica: V petek jasno. Zapadni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24. urah: najvišja 50, najnižja 35. Solnce izide ob 7:05, zaide ob 5:02.

LELANDOVA ŽENA JE PRI ZDRAVI PAMETI, PRAVI DR. KUH.

Dva druga psihiatra trdita, da je Lelandovka bolna na umu, in sedaj bo vse odvisno od tega, kako odloči sodnik.

LELANDU UTEGNE BITI DOVOLJENA RAZPOROKA.

Chicago, Ill., 29. jan. — Ravno preden je bila sodna obravnava dokončana za danes pred sodnikom Foellom, je ta prekinil pričo z vprašanjem. Sloviti psihiater dr. Sidney Kuh je pričal in izpovedal, da je mrs. Charlotte Leland legalno pri zdravi pameti. In tedaj je sodnik prekinil zdravnika z naslednjim vprašanjem:

"Doktor, ali mislite, da je imela ona (Lelandovka) toliko mentalitete, da je mogla vedeti, ali je imela takšno razmerje z duhovnom Case, ali ne, in da-li je storila čin prešestovanja, kakor ga je opisala v tej obravnavi?"

Zdravniki, duhovni, župljani, odvetniki, vsi ti ljudje so se nemudoma uverili, da je to glavno vprašanje štiridnevne sodne obravnave. Ali je vedela Lelandovka, kaj govori, ko se je izpovedala svojemu možu? Ali se je zavedala, ko je potrdila tisto izpoved na odru za priče?

Če se je, potem ni govora, da bi sodnik ne dovolil njenemu možu Albertu R. Lelandu razporoke na podlagi ženinega prešestovanja. Če se ni, potem bo ta ženska sojena ne kot zvesta tovarišica, nego kot nevrotična žena.

In tako je zbrano občinstvo nategnilo ušesa ter z vso napetostjo vernega in radovednega poslušalstva čakalo na odgovor vprašanega zdravnika.

"Nikakor ne dvomim, da se popolnoma zaveda, o čem govori," je odgovoril dr. Kuh brez vsakršnega obotavljanja.

Po tem odgovoru je izgledalo, kakor da se je Lelandovka oddahnila in razveselila, ker je izvedenec povedal sodniku, da je kriva prešestovanja z lastnim župnikom.

Leland se je smejal, ker je menda bil takoj po zdravnikovem odgovoru uverjen, da mu bo dovoljena razporoka. O tem so bili uverjeni tudi vsi ostali ljudje v sodni dvorani.

Občinstvo bi še rado poslušalo in prodajalo zijala. Mislilo je, da bo sodnik rekel še katero. Pa so se motili ljudje. Odvetnik William T. Moss, ki zastopa Lelandovko, je vprašal, drja. Kuha, če misli, da je Lelandovka govorila resnico na odru za priče.

"Da, verjamem," je odgovoril dr. Kuh.

Psihiater je bil odpuščen, in odvetniki so se umaknili v sodnikovo sobo na konferenco. Po dvorani je vsakdo premišljeval, kako se bo iztekla ta čudna psihološka in fiziologična zadeva, ki se je tako zasukala in razvila, da pomaga mati svojemu možu v potegovanju za razporoko.

LEWISOVA MOČ VISI NA NITI.

Delegatje na rudarski konvenciji mu hočejo vzeti pravico imenovanja organizatorjev.

Indianapolis, Ind., 30. jan. — Včeraj popoldne je šel na poimensko glasovanje predlog radikalne opozicije, da se predsedniku rudarske organizacije vzame pravica, da sme sam nastavljati in odstavljati organizatorje po vseh Združenih državah in Kanadi ter razne druge funkcionarje, iz katerih si je Lewis zadnja leta zgradil močno politično mašino. Ker je potek poimenskega glasovanja (roll call) zelo počasen in se še danes nadaljuje, ni še znano v tem momentu, kako izpade. Ko je bilo glasovanje pretrgano ob zaključku včerajšnje seje, je bila Lewisova stranka v manjšini za okrog 50 glasov. Lewisovi pristaši upajo, da zmagajo z večino 200 do 300 glasov.

Distrikti Kansas, Michigan, Maryland, Kanada in Nova Škotija so se do zdaj izrekli proti Lewisu.

ZAKAJ MEHIŠKI DELAVCI STOPAJO V ZVEZNO ARMADO.

Mexico City. — (Fed. Press.) — Ko so delavci v Rio Blancu blizu Orizabe, ki je pod kontrolo vstašev, zastavkali, so vstaši takoj razglasili, da so stavkarji "protirevolucionarni zarotniki". Voditelji stavke so bili prijeti in siloma vtaknjeni v vstaško armado ter poslani na fronto. K sreči so voditelji kma ušli k federalcem, ko so prišli na fronto.

MacDONALD SE OBOTAVLJA.

Akcija za priznanje sovjetov je zastala radi "tehničnih težkoč". Delavci svare voditelja.

London, 30. jan. — "Daily Herald", glasilo Delavske stranke, poroča danes, da ni nobenih razlogov za govorice, da misli MacDonald odgoditi priznanje ruske sovjetske vlade. Stvar je že zaključena in MacDonald izvrši le še nekatere potrebne formalnosti, predno naznani svoj sklep. List se huduje nad onimi laboriti, ki so postali nestrpni radi lažnjivih poročil v konservativnih in liberalnih listih.

London, 30. jan. — Ministrski predsednik MacDonald je naznanil, predno je prevzel vlado, da prvi čin njegove zunanje politike bo priznanje sovjetske vlade v Moskvi. V ta namen je že izbral poslanika za Moskvo in dejal je, da smrt Lenina ni nobena ovira njegovega koraka.

Danes pa poročajo listi, da je MacDonald "naletel na gotove tehnične težkoče, ki ga silijo, da mora iti bolj počasi glede priznanja Rusije". Kakšne so te "težkoče", ni pojasnjeno, domneva pa se, da gotovi liberalci — s katerimi mora MacDonald voziti, če hoče ostati na vladi — pritiskajo na MacDonalda, da naj zahteva od Rusije, naj prizna ustavo Lige narodov kot pogoj priznanja; dalje stavijo še druge pogoje, ki se tičejo ruskih dolgov Angliji itd.

Nekatere laborite mineva potrpežljivost in začeli so drezati MacDonalda, kaj da čaka. Neil MacLean, delavski poslanec v zbornici, je včeraj pisal v glasilu Delavske stranke "Daily Heraldu" sledeče:

"Kaj pomeni to odlašanje priznanja ruske vlade? Kaj hočete s temi bedastimi tehnikalijami in preliminarnimi formalnostmi? Pet dni po nastopu Venizelosa je zadostovalo za priznanje nove grške vlade. Kar velja za Grško, naj velja tudi za Rusijo. Ako naša vlada le išče pretvez, tedaj sabotira svoj lastni program — in sabotaža mora biti brzo in neusmiljeno ustavljena, drugače je ta vlada že pogubljena."

Nova stavka v Angliji.

100,000 pristaniščnih delavcev je sklenilo zaštrajkati, ako ne bo mezda povečana v dveh tednih.

London, 30. jan. — Nekaj ur potem, ko se je 60,000 strojevodjev in kurjačev na železnicah vrnilo na delo po osemdnevni stavki, je 100,000 pristaniščnih delavcev odglasovalo, da zastavkajo 16. februarja, ako se jim v tem času ne zviša njihova minimalna mezda za dva šilinga dnevno.

V STISKI SO TUDI ZANIČEVANI LJUDJE DOBRI.

Washington, D. C. (Federated Press.) — Enajst lepih avtomobilov je stalo hkrati pred malo hišo senatorja Magnusa Johnsona v tem mestu. Žene nazadnjaških senatorjev in kabinetnih članov so bile pri senatorju na obisku. Doslej je bila navada, da so žene novih kongresnih članov prve obiskale žene starih mačkov. Magnusova žena ni marala rabiti avtomobila Bele hiše, čeprav ji je bilo vozilo dano na razpolago. Reakcijonarni republikanci snubijo progresivce.

Mussolini je pripravljen ubijati!

Diktator Italije je odprl "volilno kampanjo" z izjavo, da bodo fašisti zmagali na vsej črti. Prihodnje italijanske volitve bodo največja farsa v zgodovini parlamentarizma. Kdor ne bo volil za fašiste, dobi kastorskega olja. Mussolini napoveduje delavski vladi na Angleškem kratko življenje.

Rim, 30. jan. — Ministrski predsednik Mussolini je odprl volilno kampanjo v pondeljek zvečer. Bil je rimski praznik. Desettisoč črnosrajčarjev, nosečih vojna bandera, je napolnilo Beneški trg, kjer so žgali baklje in kričali od popoldne do polnoči.

Istočasno je bilo v palači Venezzia, kjer je bilo nekoč avstrijsko poslaništvo, zbranih 3000 fašistovskih voditeljev, ki so zamenjali črne srajce za saolnske suknje, in poslušali svojega glavarja, kateri je razkladal načrt dvamesečnega volilnega boja. Volitve v Italiji se vrše 6. aprila.

"Pri krvi naših mučenikov prisegam, da smo pripravljeni ubijati ali umreti za domovino in fašizem," je grmel Mussolini, da je odmevalo od sten s starimi freskami in njegovi pristaši so divje ploskali.

Mussolini je napovedal popolno zmago fašistov na volilni dan. Rekel je, da sovražniki fašizma upajo izpodkopati milico.

"Čuvajte se! Gorje vsakemu, ki se približa fašistični milici!" je kričal Mussolini.

"Vprašujejo me, zakaj nisem odredil parlamentu, da mi podaljša obrok moje izredne oblasti, namesto da sem razpisal volitve," je nadaljeval Mussolini. "Povem vam, zakaj. To bi bila prelahka zmaga. Poslanci bi mi bili dali oblast, dali bi bili vse, kar bi zahteval, dasi me sovražijo. Da, sovražijo me in jaz sovražim njih! Stari parlament se mi je studil in zato sem ga brcnil in razdrl tisto gnezdo starih trotov."

Mussolini je govoril o položaju v Evropi in dejal, da radikalizem povsod izgublja tla.

"V Angliji imajo zdaj radikalno vlado," je rekel, "ampak dolgo ne bo trajala. Ako MacDonalda ne podere njegova notranja politika, ga bo zunanja. Jaz hočem ostati na čelu Italije ne radi sebe, temveč radi domovine. Kdor je proti fašizmu, je proti meni."

Dawes v Berlinu.

Predsednik preiskovalne komisije pravi, da ne gre iz Berlina, dokler se ne reši finančni problem Nemčije. Nemčija obnovi plačila.

Berlin, 30. jan. — General Chas. G. Dawes, Owen D. Young in drugi člani komisije zvedencev, od katerih svet pričakuje, da razveže gordijski vozel reparacij, so danes prišli v Berlin.

"Upam, da ostanemo tu, dokler ne najdemo rešitve," je rekel Dawes poročevalcem.

Pariz, 30. jan. — Francoska vlada je bila neuradno obveščena iz Berlina, da bo Nemčija plačala 1. februarja 45 miljonov zlatih mark na račun pokritja izdatkov zavezniške okupacije Porenja. To bo prvo nemško plačilo v gotovini zaveznikom, odkar so Francozi zasedli Ruhr pred enim letom.

PAR LAS $900, SLAVNO DELO $45.00.

New York, N. Y. — Par las Johna Miltona je bilo v Londonu prodanih za $900. — List Daily Herald spominja ob tej priliki svoje čitateljstvo na dejstvo, da je dobil Milton za svoje znamenito delo "Paradise Lost" le $45.

Ekskronprinc noče biti kandidat.

Belin, 30. jan. — Friderik Viljem Hohenzollern, bivši kronprinc, je odklonil ponudbo nacionalistov, ki so hoteli, da bi kandidiral za predsednika nemške republike. Tako javljajo iz Oelsa, kjer je njegov dom, odkar se je vrnil v Nemčijo.

MacDONALD IN POINCARE.

Britska delavska vlada je pričela drezati Francijo, naj se odloči za pravi mir. Iraki konflikt in petrolejske delnice.

Pariz, 30. jan. — Novi angleški ministrski predsednik MacDonald je pisal Poincareju važno pismo glede reparacij in drugih mednarodnih problemov, ki ovirajo pravi mir v Evropi. Poincare je takoj odgovoril. Korespondenca bo objavljena v nekaj dneh. Kot se domneva, je MacDonald uljudno, toda ostro potipal Poincareja glede francoskih militarističnih alijanc z malo entento in Poljsko. Poincare je menda odgovoril, da želi, da pride čimprej popolno sporazumljenje med Francijo in Anglijo, ampak Francija ne opusti svoje porurske politike, niti svojih defenzivnih alijanc.

London, 30. jan. — Delavska vlada je že izmenjala noti s francosko vlado glede reparacij in drugih problemov Nemčije. Istočasno je MacDonald ponudil irski vladi v Dublinu in Ulsterju, naj pošljeta zastopnike v London v svrho, da se določi meja med severno in južno Isko.

Finančni minister Snowden je včeraj naznanil, da je vlada zavrgla sklep prejšnje vlade glede prodaje delnic Anglo-perzijske oljne družbe. Vlada ima pet miljonov delnic, vsled česar kontrolira interese omenjene družbe. Delavska vlada je sklenila, da ne da iz rok teh delnic.

Gompers se je ponudil za pričo.

Washington, D. C. (Fed. Press.) — Samuel Gompers se je zglasil pri načelniku senatnega preiskovalnega pododseka za rusko-ameriške odnošaje ter ga prosil, naj dovoli njemu in nekaterim njegovim tovarišem, ki mu pomagajo v protiruski propagandi, pričati pred njegovim odsekom.

Ta skupina bo najbrž poizkušala dokazati, da bi ogrožalo priznanje sovjetske Rusije konservativno vodstvo ameriškega delavstva ter izročilo delavce komunističnim agitatorjem v roke. Gompers in njegovi pristaši trde, da je sedanje vodstvo Ameriške delavske federacije najvarnejša trdnjava obstoječih socijalnih ustanov v Združenih državah.

COOLIDGE DOLOČIL DAN ZA KONFERENCO KMETOM V ODPOMOČ.

Washington, D. C. — Vladna prizadevanja za to, da bi se postavilo poljedelstvo na zdravo ekonomično podlago, so dobila popolnejšo obliko začetkom tega tedna.

Predsednik Coolidge je določil 4. februar za dan poljedelske konference, katere se bi naj vdeležili zastopniki trgovskih panog, ki so zainteresirane v blaginjo našega poljedelstva.

VELIKANSKI METEOR PADEL V JUŽNI ATLANTIK.

Daytona, Fla. — Nekaj, ki je izgledalo kakor velika leteča zvezda, je švignilo prek neba in sredi plohe svetlih isker pljusknilo v morje blizu daytonske obali.

To prikazen je videlo več oseb, ki pravijo, da je sledil nenadni razsvetljavi zamolkel grom. Kakor pripovedujejo, je meteor osvetlil morje na milje daleč.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) $5.00 na leto, $2.50 za pol leta in $1.25 za tri mesece; Chicago $6.50 na leto, $3.25 za pol leta, $1.65 za tri mesece, in za inozemstvo $8.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada $5 per year; Chicago $6.50, and foreign countries $8.00 per year.

"MEMBER of The FEDERATED PRESS"

[redacted] 31

Datum v oklepaju n. pr. (Jan. 31-24) poleg vašega imena na naslovu pomeni da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

ZASTRUPLJEVANJE JAVNEGA MNENJA!

Teapotska afera še ni rešena.

Privatni bizniški veleinteresi imajo svoj tisk, ki ima nalogo, da zagovarja njih koristi. Ta tisk podpirajo z dobro plačanimi oglasi in še na drug način. Njegova naloga je, da zmeša javno mnenje, kadar so privatni bizniški veleinteresi v nevarnosti, da bo njih grabežljivost popolnoma razgaljena.

Teapotska afera je pretresla vso ameriško javnost. Subvencijonirani tisk se pa že pripravlja, da izpodbije vtis, ki ga je odkritje te afere povzročilo med ameriškim ljudstvom.

V subvencijonirani tisk so že pričele prihajati spretno spisane vesti, ki pripovedujejo, da se je Harry F. Sinclair nalimal, ko je sklenil pogodbo za ukoriščanje teapotskega oljnega polja. Neznan časnikar pripoveduje, da so izvedenci in strokovnjaki sodili, da bo v teapotski oljni rezervi sto miljonov sodov petroleja, ali vrtanja dozdaj pokazujejo, da bo komaj pet in dvajset miljonov sodov petroleja. Sinclair bi bil vesel, ako se pogodba ukine in se mu vrnejo stroški, ki jih je imel z napravami za produkcijo in vzkladiščenje olja. Do prvega januarja dobil nekaj nad en miljon sodov olja.

Taka vest ima očividen namen! Kakšen?

Pokazati hoče, da je pravzaprav žrtev oljni magnat Sinclair in ne ameriško ljudstvo.

Kolikor ostrejša postaja preiskava zaradi oddaje teapotske oljne rezerve v najem, toliko bolj se trudijo dobro plačani časnikarji v službi privatnih bizniških veleinteresov prikazati celo afero ameriškemu ljudstvu kot nekaj bagatelnega, radi česar se ni treba vznemirjati.

Tako pisarenje ni drugega kot zastrupljevanje javnega mnenja. Za vsako ceno se skuša preobrniti javno mnenje in ne vpraša se, ako so sredstva, s katerimi se skuša doseči preobrat javnega mnenja, tudi dostojna z moralega stališča.

Sedaj se vrši preiskava. Zadevo ima še v rokah senatni odsek in znamenja govore, da pride afera tudi pred sodišče.

Ako so prizadete osebe res nedolžne in proste vsake korupcije, morajo še pozdraviti preiskavo, ker jih le preiskava lahko opere madeža.

Vesti, da sta Fall in Sinclair bolna, eden v Ameriki in drugi Evropi, ne bodo prepričale ljudstva, da sta nedolžna. Previdno v časnike lancirana vest, da v teapotskem oljnem polju ni sto miljonov sodov olja, ampak kvečjem le pet in dvajset miljonov sodov olja, ne bodo nikogar prepričale, da je Sinclair napravil slabo kupčijo, ko je sklenil pogodbo za ukoriščanje teapotskega rezervnega oljnega polja, dokler ne bodo strokovnjaki, ki so poznani kot nepristranski ljudje podali izjave, da res ni toliko olja, kot se je pričakovalo.

Take vesti ne drže več, ker se je ljudstvo prevečkrat že prepričalo o namenu takih vesti.

Ako sta Fall in Sinclair res bolna, tedaj morata pred senatni odsek, da ju zasliši. Ako je delavec ali farmar izvršil nekaj nečastnega, se nihče ne ozira na njegovo zdravje. Pred sodišče morata ali pa pred napravo, ki je določena, da ju zasliši ne glede na njuno zdravstveno stanje. In zakaj bi bila izjema, ako je človek miljonar ali če je bil nekoč slučajno tajnik za notranje zadeve? Pred zakonom smo vsi enaki, se ponavlja skoraj vsaki dan. In če je tako, tedaj je zakon veljaven tudi za miljonarje in bivše notranje tajnike.

Senator Caraway je rabil zelo ostre besede v svoji obtožbi. Ako je Fall kriv, česar ga je senator obtožil, tedaj naj prejme, kar mu gre. Če je pa nedolžen, naj se pa zbriše madež z njegovega imena.

Ljudstvo strmi zaradi obtožbe, kajti tako težka obtožba še ni bila izrečena proti nobenemu uradniku Združenih držav razen Benedict Arnoldu v kolonijalnih dneh, ko je snoval izdajstvo. Pameten človek še misliti ne more, da bi se en sam človek ali en par ljudi lahko norčevalo iz vsega ameriškega ljudstva.

Kdor se brani zaslišanja pred senatnim odsekom, naj bo bolan ali pa zdrav, naj se privede pred senatni odsek, da ga zasliši. Če ne more hoditi, ga lahko prepelje ambulančni voz, pred senatorje se pa lahko nese v nosilnici. To je pot za razvozljanje teapotske afere.

JAVNA GOVORNICA:

Glasovi članov S. N. P. J. in čitateljev Prosvete.

Alta, Utah. — Iz te hribovske kotanje že dolgo ni bilo dopisa, zato si vzamem malo časa, da sporočim o naših dobrih razmerah pod današnjim sistemom, ki napravlja iz delavcev trpine. Delamo, obratujemo in rijemo s polno paro. Kdor pa hoče, lahko še čez čas malo pogara, pri čemur mu je dovoljena svoboda, da prej napolnimo podjetniku raztrgane žepe, ki niso nikdar prepolni.

Radi plače pa je škoda omenjati. Rekel bi skoro, da smo s plačo pod ničlo. Pa kaj, za trpina mora biti tudi taka plača dobra, čeravno je mala. Oni, ki mu delijo, ne gledajo na to, če ima delavstvo dovolj, samo da njim dosti ostane, da lahko živijo še bolj razkošno, pa je vse v redu. Kdo je vsega tega kriv, da jadramo tako naprej? Mogoče nista kriva ne Janez, ne Miha, pa najbrž sta oba malo. Zato ne stokajta, ko tako padajo biči po ramenih, pomagal jih je vsak plesti in jih dal podjetniku, da lahko sedaj udriha po njem. Po toči, pravijo, da je prepozno plenkat. Tako je danes tu s tabo, delavec, ki se ti bo še tako godilo pri več slučajih. Ril boš dalje in garal v temi, ker ti solnce ne more dati dosti svetlobe in gorkote, ker si vedno v svoji temi, razsvetliš pa se samo s slepilom, s tisto smrdljivo rakijo, za katero garaš vse življenje. Nisi se še dosti nagaral, še vedno daješ v hranilnico svojim bratom kotličkarjem za zloglasni strup.

Tak je sedanji sistem, do katerega smo prijadrali. Pa naši kotličkarji vedo spet za novega, ki je že močno vpeljan po številnih naselbinah. Kadar dobijo trpina na limanice, ga učijo po svoje, naj samo kobaca naprej in ne več jadra. Ta je pa imenitna, samo učiti ne marajo dolgo pač pa le toliko časa, dokler čutijo, da ima ujeti kaj cvenka v žepu. Ko jim zadiši, da ni več glasu v žepu, se pa ujetega ker hitro oprostijo.

To so pravi izkoriščevalci. Kdor jih še ne pozna, naj gre skusit, bo kmalu videl, koliko se razlikuje od drugih. Mislim, da bi jih kmalu zapustil. Če jim prinese kaj okroglega, znajo oni dobro spraviti, dobro hranilnico imajo, ne pa posojilnice. Za posojilnico le nastavijo limanice, da se trpin kolikor mogoče kmalu na njih natakne.

Ravno tako je, kot dogodek, ki se je nekoč dovršil v naših Brdih pod kostanjem. Orožnik je vpraševal našega, če ve, kdo je Brdašu konja ukradel. Naš pa v krik: "Ma mi nišmo taki, mi šmo pošteni ljudi, ma tišti mažarski čigani, oni šo tati, oni šo pravi hudiči, oni šo tištega lišestega konja ukrali. Mahe, pa šo ga prodali, gospodine žandare, mi šmo pošteni ljudi."

S kotličkarji je prav taka. Oni so pošteni, samo trpin ni, ker se gre nataknit na njih limanice. Krivda pa morebiti gre vseeno nanje, ker oni nastavljajo in lovijo, namesto da bi trpine poučili, jih učijo še slabše, kot da je taka pot do svobode. Nalijejo mu tiste žlobudre, da mora reveš kar kobacati ter se učiti novega sistema. Take so nakane naših dobrih bratov, ki vedno nastavljajo limanice trpinom in jim mečejo pesek v oči.

Le nikar ne upajmo, trpini, da bo kmalu dobro za nas. Preslabo se znamo pripravljati. Dokler bomo imeli tako zalego med seboj, se ne moremo ganiti ne na desno ne na levo. Ko bo vsak enkrat toliko zmožen, da bo lahko kontroliral samega sebe, potem šele pride do popolnega razpada konkurence sedanjega očitnega lopovskega izdajniškega kotličarskega bratskega sistema. Bolje je, da vsi pustijo gnilobo, ki se je razpasla, in se lotijo poštenega ter človeštvu koristnega dela.

Trpin, vrzi desko z oči in spreglej, kaj delaš. Če pa nočeš, capljaj še daleč, nekoč boš vendar pricapljal na pravo pot. Te pozdravlja trpin in ubežnik z nastavljenih limanic. — **Franc Kroll.**

Farrell, Pa. — "Kdo pa je tisti, ki piše v skebskem lističu Mimogrede?" vprašam rojaka.

"Eh, kaj ne veš? To so tisti spodrecani črni krokarji v Chicagu", mi je pojasnil rojak.

"To pa itak poznam," sem pripomnil. "Saj je oni jezuitski Kazimir in njegov štifletnpucar Pavliček." Kaj ta dva možakarja se tako penita in skačeta od jeze, ker Slovenska narodna podporna jednota sijajno napreduje z vsakim dnem. Jezuit Kazimir vidi pri S. N. P. J. mogočno armado, ki šteje nad 50,000 članov, armado zavednih delavcev, ki so se prebudili iz spanja, potegnili mreno z oči ter pristopili k mogočni organizaciji. To ga boli, ali ne."

Jezuit Kazimir in njegov štifletnpucar Pavliček že nekaj let napadata Slovensko narodno podporno jednoto, mi člani smo vse to gledali z mirnim očesom in poslušali njih obrekovanje. Ali zdaj je pa mera do vrha polna in čas je, tudi, da člani S. N. P. J. začnemo streljati iz Prosvete. Gorje vam, ako se boste nam nastavljali na cesti napredka življenja. Proč za vedno s kutarji, hinavci, ki žive na račun trpečih delavcev ter trgajo bori košček kruha od ust delavskih otrok.

V dvajsetem stoletju živimo, in vendar sta jezuit Kazimir in njegov štifletnpucar Pavliček toliko napredovala, da sta začela po Novem letu izdajati svoj skebski listič štirikrat na teden, četudi bolj težko. Štirikrat na teden sta začela slepariti pobožne backe. Lep napredek, ali ne? Pa še to bo prišlo prej ali slej do poloma. Jezuit sam pravi, da božična bira se je tako dobro obnesla, da lahko izdaja skebski listič tri mesece po štirikrat na teden, potem pa, če ne bo zopet dobre bire ,da bo listič popolnoma ustavil.

Pravi, da bo žugal le do Velike noči, da bo videl, kakšno biro bodo pa takrat prispevali podložniki. Jezuit še dalje pravi, da se njegovemu skebskemu listu tudi pravi "potreba"! Torej rojaki, pa se naročite še na potrebo.

Pozdravljam vse člane S. N. P. J. ter ostale čitatelje Prosvete. — **Jakob Jert.**

Ely, Minn. — Na Elyju je dosti naprednih Slovencev, kar se vidi že iz tega, da jih je več v javnih uradih, kamor so bili izvoljeni. Imamo sodnika in podsodnika, oba Slovenca, župan je Slovenec in večina občinskih svetovalcev ter policajev je Slovencev. Koliko je pa slovenskih prodajalen?

Še ni dolgo tega, ko se je nekdo izrazil, da je slovensko ljudstvo najnižje ,kakoršno se ne najde nikjer. Rekel je tako, čeprav je slovenskih staršev. Slovensko noče govoriti. Da to ni res, lahko dokažemo, vsaj na Ely. Koliko imamo pa slovenskih društev in kreseSlovenski narodni dom. Seveda za vse to gre hvala le naprednim rojakom.

Dela se tukaj vsaki dan, ali kaj pomaga, ko je plača vse premajhna za preživljanje. Družinski oče mora pridno in vsak dan hoditi delat, pa mu še ne ostane drugega kot žuljeva roka. Krivi so mogotci, ki prav povsod gledajo, da se delavec ne more povzpeti.

Od Novega leta sem imamo hudo zimo. Nekateri se pritožujejo, da jim zmrzuje po kleteh kislo zelje in krompir; neka rojakinja mi je tudi povedala, ko si je hotela natočiti kozarec mošta pri zidu, da ni hotelo nič priteči. Vsa jezna je šla menda nad moža, da ga okrega, zakaj je onega pri zidu še vsega izpraznil. Začuden je šel gledat tudi on ,a nazadnje sta oba pronašla, da je v sodu rdeči led.

Suhaški agentje so tu pridno na delu in že več naših rojakov so spravili v sitnost in stroške. Dne 13. t. m. je bilo sklenjeno, da dobi mesto Ely nove zdravnike in da si bo napravilo tudi svojo bolnišnico. Starim zdravnikom to seveda ni po volji, pa kaj si hočejo, ko je večina ljudstva za nove.

V starem kraju še ni nič prida za življenje. Moj mož je dobil pismo od brata iz Griža pri Celju, ki mu piše, čeprav je bila zadnja letina dobra, da je za kmeta vseeno slabo, ker mora plačevati visoke davke. Odkar je sedanja vlada, je baje tudi za rudarje toliko slabše. Zadnje poletje so zastavkali v Trbovljah in Hrastniku ter sosednjih okrožjih, pa niso nič kaj na boljšem, v našem pa celo na slabšem. Piše tudi, da je zadnja novemberska povodenj povzročila mnogo škode v vsi Savinjski dolini. Nekega popoldneva so videli, kako je deroča Savinja nesla celo kočo v svojih valovih, iz katere je obupana žena obupno klicala na pomoč, pa se ji nihče ni upal iti pomagat, ker bi šel v gotovo smrt. Drugega dne so zopet videli leseni hlev plavati na valovih in v njem dva ali tri prašičke, ki so cvilili; kaj vse se je zgodilo, ni še vedel pisati.

Rada berem dnevnik Prosveto. Najbolj me vesele dopisi in pečlarski piskri. Dr. Kernove spise tudi pridno zasledujem in vsakega spravim. Želela bi, da bi bilo kaj več novic iz starega kraja v Prosveti in pa da bi se semintja oglasila tudi kaka dobra kuharica, ki bi nas bolj nevedne poučila o kuhanju. H koncu pozdravljam vse Slovence v Ameriki, posebno pa Elyčane.

Vam pa ,urednik, če se ne zdi vse to preveč in nevredno za javnost, le v koš z dopisom. Ne bom nič jezna, samo rekla si bom: Prav mi je, zakaj se pa silim pisat, ko nisem za to. — **F. Korent.**

Važno za bivše vojake—nedržavljane.

New York. (Jugoslovanski oddelek F. L. I. S.), — Ponovno je bilo objavljeno, da inozemci, ki so služili za časa svetovne vojne v vojski ali mornarici Združenih držav, morejo postati ameriški državljani na jako enostaven način, ne da jim je treba iti skozi vse dolgo preliminarno postopanje, kot ostali kandidatje za državljanstvo.

Glasom odredbe kongresa velja ta olajšava le do leta dni potem, ko so se zadnji ameriški vojaki povrnili iz Evrope. Ta obletnica se dovršuje dne 3. marca 1924, in zato preostaja le še nekoliko dni, tekom katere dobe se bivši vojaki morejo potegovati za ameriško državljanstvo brez običajnih poteškoč.

Vsi oni vojaki, ki so bili častno odpuščeni iz ameriške vojske (honorably discharged), smejo dobiti drugi državljanski papir, ne da bi jim bilo treba imeti prvi papir, niti jim je treba dokazati petletno bivanje v Združenih državah. Tudi jim ni treba plačati pristojbine $4 in jim ni treba čakati na drugi papir tri mesece od dne vložitve prošnje.

Edino, kar morajo storiti, je to, da pridejo v urad naturalizacijskega izpraševalca (naturalization examiner) s svojo vojaško odpustnico in dvema pričama, ki naj potrdita ,da je on zares ista oseba, ki je navedena v odpustnici.

Naturalizacijski urad zato poziva vse bivše in častno odpuščene vojake, ki so še inozemci, naj vporabijo to priliko, predno poteče rok, ko smejo še pridobiti ameriško državljanstvo na gori opisani olajšani način.

Časopisje pošta prvega razreda.

Washington, D. C. — Po večmesečni preiskavi, s katero so se pečali najboljši izvedenci poštnega departmenta, je izdal generalni poštar New prvi definitivni in popolni program za odpošiljanje, prevažanje in dostavljanje ameriškega časopisja.

Ta odredba je zelo važna. Dalekosežna je. Po njej je časopisje uvrščeno med poštne pošiljatve prvega razreda.

Ta poštni ukaz je posledica neumornega prizadevanja od strani poštnih nadzornikov pod vodstvom prvega pomožnega generalnega poštarja Bartletta. Zelo skrbno sestavljena in jako podrobno razložena navodila so izdana za vse uslužbence, ki imajo poštne pošiljatve v rokah. In tako ne bo nobenega napačnega tolmačenja važnosti, da dobi čitatelj svoj časopis kar najhitreje v roke.

Časopisja ne bodo odslej naprej več mešali s paketno pošto nikjer na poti, po kateri ima priti naročniku v roke. Liste bodo odpošiljali posebe. Uslužbenci jih bodo morali tako razmetati, da bodo šli naravnost do svojega določenega kraja. Izkratka, časopisje je uvrščeno med pošto prvega razreda.

Z vsako publikacijo bo poštna uprava postopala enako. To se pravi, da ne bo nobena publikacija, pa naj bo časopis ali kaj drugega, trpela radi te napredne novosti.

Odredba izločuje tudi poštne vreče, ki so bile doslej znane kupčijskemu svetu kot "mešana pošta". Vreče mešane pošte vsebujejo včasih pisma, časopise in paketno pošto. In pogostokrat so postopali z njimi kakor s paketno pošto. Ta nova odredba bo preprečila povratek takih razmer.

Nadalje morajo poštarji obvestiti novinarje v vsakem slučaju posebe, da je naslov napačen, ali dr. je naslovljena oseba umrla.

Po novem sistemu bodo časopisi razpošiljani v posebnih vrečah z napisom "NEWSPAPERS". Kadar gre le par številk tega ali onega časopisa v naslovljeni kraj, bodo poslane v posebnem ovitku kot poštne pošiljatve prvega razreda ali pa v posebnih vrečah, čeprav niso te docela napolnjene.

Ta nova odredba pomeni zelo veliko za ameriško občinstvo. Ona je eden najvažnejših in najdalekosežnejših korakov v poštni zgodovini. V korist je tistim, ki bi radi, da jim pride kar najhitreje mogoče novina v roke. To bo spravljalo mestno in podeželsko prebivalstvo v tesnejšem in hitrejšem stiku s številnimi panogami človeške delavnosti.

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

Volkovi v Primorju. Na grobniškem polju v hrvatskem Primorju, so se vsled ostre zime, ki vlada v Liki, pojavili volkovi v večjem številu. Pastirji odganjajo volkove, ki menda še niso popolnoma izstradani, s krikom in palicami.

Ljudsko gibanje v Mariboru. Leta 1923 je bilo rojenih v Mariboru 941 otrok, in sicer 400 moškega spola in 472 ženskega spola. 48 otrok je bilo mrtvorojenih. Umrlo je skupno 743 oseb, od teh 419 moških in 324 žensk. Porok je bilo 300, in sicer največ v Slovenski cerkvi 173, nato v magdalenski cerkvi 133 in v stolni cerkvi 91.

15.000 uradnikov reduciranih. V vseh ministrstvih se vrši te dni redukcija državnih uradnikov. Kakor javlja iz Beograda, bo reduciranih nad 15.000 uradnikov. Tozadevni ukazi bodo objavljeni že tekom prihodnjih dni, nakar prične ministrski svet z razvrščenjem prevedenih posameznikov v kategorije. To bo trajalo približno dva meseca, ker bo treba pregledati dokumente vsakega posameznega uradnika.

Tragična smrt mladega ljubljanskega akademika. V Kranju je 3. jan. opoldne smrtno ponesrečil slušatelj ljubljanske filozofske fakultete, Stanko Petrič. Ob bregu Kokre je nabiral bršljan za dekoracijo dvorane pri plesnem venčku gimnazijcev, ki bi se imel vršiti danes 5. januarja. Pri trganju mu je spodrsnilo in je padel raz pečino 20 metrov globoko v strugo Kokre. Nesrečni dijak si je pri padcu razbil lobanjo in zlomil levo roko. Smrtnonevarno ranjenega so sicer takoj prepeljali domov in mu nudili zdravniško pomoč, vendar pa je podlegel težkim poškodbam.

Smrtna kosa. V Pariželjah pri Braslovčah je dne 2. t. m. umrl posestnik Franc Prislan v starosti 83 let. Prislan je bil prvi narodni župan v Braslovčah.

Umrli v Ljubljani. Od 1. do 6. januarja so umrli v Ljubljani: Josip Ponikvar, posestnik, star 73 let; Anton Drča, dninarjev sin, 2 leti; Josip Veter, tovarniški kovač 77 let; Antonija Trefalt, žena mestnega delavca, 54 let; Marija Kok, bivša kuharica, 88 let; Jernej Cajhen, delavec, 48 let; Marija Pondelak, bivša kuharica, 51 let; Luka Škvarc, pregovni delavec, 27 let; Alojzija Benedik, delavčeva žena, 33 let; Vilko Juršič, sin elektromonterja, 3 leta; Pavla Erzar, rejenka, pol leta; Anton Lapajne, tovarniški ravnatelj, 45 let.

Prepoved avstrijskih dnevnikov. V hitrem redu je naša vlada prepovedala prihajanje avstrijskih dnevnikov, tako "Neue Freie Presse", "Wiener Tagblatt", "Tagespost", "Wiener Journal".

Živ pokopan. Kovač Mihajlo Smok iz Virovitice je prošle praznike porabil za lov na lisice. V jami, kjer se koplje pesek, je odkopal nekoliko sveta, za katerim se je skril, da ga ne bi opazile zvirotepke. A peščeni svet se je zrušil pod njegovo težo ter zasul nesrečnega kovača, dočim so lisice ostale žive in zdrave. Ko so ga sosedi odkopali, je bil kovač že mrtev.

Smrt na grmadi. Iz Vršca poročajo o groznem samomoru bivšega avstrijskega kapitana Josipa Higerja. Ko je napisal pismo svojemu bratu v Kapošvaru, je napravil v svojem stanovanju grmado, jo zažgal ter se mirno vlegel na ogenj ter skoraj do kosti zgorel. Higer je zapustil dnevnik, v katerem priznava da je izvršil celo vrsto krvološtev v dobi avstrijske okupacije v Srbiji, pa tudi pozneje. Pri Loznici je dal ubiti 40 srbskih obitelji z otroci. Petero otrok je ubil sam. V Kamenici je dal pobesiti brez vsakega povoda več srbskih intelektualcev. Leta 1918. je v Negotinu oplenil tamkajšnjo cerkev ter si prisvojil vse dragocenosti. Vsi ti zločini niso bili znani našim oblastim, vsled česar je lahko mirno živel v Jugoslaviji in poleg tega je špijoniral v korist Madžarske. Uvedla se je preiskava, da se eventualno polove in kaznujejo sokrivci.

Izpremembe posesti. Takozvano dominikansko vojašnico v Ptuju je na javni dražbi kupil odvetnik dr. Čulič v Beogradu. Stavba hrani mnogo umetnostnih arhitektonskih posebnosti.

guba Reke velik udarec za Jugoslavijo.

čani tudi niso zadovoljni; plačevati bodo morali visoke cene n Hrvatje jih bojkotirajo.

Reka, Italija, 30. jan. (Poroča R. Decker čikaškim "Daily ws".) — Prijateljska pogodba, dpisana v soboto med Italijo in goslavijo ,kateri bo kmalu slea trgovska pogodba, pomeni nižanje Jugoslovanov pred Itani. Pogodba znači, da je Jugovija sprejela mir za vsako ceno, ti pri razdelitvi Reke so Hrvatdobili drobtino, na drugi strani morajo priznati aneksijo Reke, je vsega mesta in pristanišča, k liji.

Pogodba se glasi, da Jugoslo ni ne smejo izboljšati Sušaka in rto Baroša in pozabiti morajo rapallsko pogodbo, na podlagi tere je bilo sklenjeno, da Reka ane neodvisna država. Jugovija je torej vrgla od sebe jako ine pravice.

Reško vprašanje, katerega je ssolini imenoval trn v peti lije, je rešeno — ampak zadoljen ni nihče.

Tukajšnji Hrvatje pravijo, da bodo več živeli na Reki. Hrva trgovci so že davno zapustili sto, ko so uvideli, da hočejo lijani imeti vso trgovino zase. ške gospodinje, Italijanke, so jezne, ker bodo morale zdaj čevati štirikrat več za živila in ge potrebščine, ko stopijo v ljavo italijanske cene. Reški telirji pravijo, da slabše ne re biti kot je, ampak upanja nijo dosti.

Angleška tovarna za torpede je a prodana Orlandom iz Sicilije. vi gospodarji se delajo, kakor bi obratovali tovarno, toda na lu je le 40 delavcev.

Reka je nametana z dolgovi. liji dolguje 600 miljonov zla lir za posojila, ki so usiljena stu, dalje dolguje 200 miljonov tih lir državam, ki so zastopane poslaniškem svetu. (Papirnata a je bila pred vojno vredna 19 ntov, danes pa komaj štiri.)

Bodočnost Reke zavisi od krenja blaga iz zaledja v pristani. Če bi bila Reka svobodna a, tedaj bi imela dosti tovora, a visoka carina, ki jo zahtejo, podi jugoslovanski in drugi vor v druga pristanišča. Italinska vlada je zdaj uvedla predstno voznino na italijansko go. Naprimer riž iz severne lije ima 50 odstotkov nižjo znino do Reke.

Italijanski ultranacionalci niso dovoljni s pogodbo, ker ni dala liji Sušaka in kosa dalmatinga obrežja, katerega bi radi eli; razkačeni so tudi vsled te, ker smejo Jugoslovani rabiti mole na Reki. Italijani v Trstu so zadovoljni, ker se boje, da bo ka tekmovala s tržaško luko.

Pogodba določa, da Jugoslavija drži Porto Baroš, radi česar je ka za Italijo ozka flika zemlje, se kakor repek vleče ob morju. da Italija je vzela Snežnik, ki minira ozemlje okrog Trsta. To jasnuje, zakaj je generalni štab lijanske armade tako insistiral, mora Reka priti pod Italijo.

Jugoslovansko zaledje je odreno od morja — in to je za Jugovijo velik ekonomski udarec.

RISELNIŠKI URADNIK NA ZATOŽNI KLOPI.

Minneapolis, Minn. — Članica upine kanadskih priseljencev v neki st. pavlski bolnišnici, r ima vsakčas postati mati. A zni priselniški uradniki so pri ameriškega priselniškega nadnika Hunta v Winnipegu, ker obtožen, da je kršil zvezne priniške postave s tem, da je prostavno dovolil neki priselniški pini vstop v Združene države. ko pravi minneapoliski nadzor Charles W. Seaman.

Hunt je neki prejel podkupni da je dovolil dvema družina, obstoječima iz 17 oseb, vsto v Minnesoti, ko so jima odnili vstop drugi priselniški uniki. Kakor poročajo, je Hunt jel $300 podkupnine.

T "FREEMAN" PRENEHA IZHAJATI.

New York, N. Y. — Fd. Press. Neodvisni radikalni tednik reeman" bo prenehal izhajati 5. marca letos. Končna števil "Freemanova" bo zaključila letno dobo njegovega izhaja Finančne težkoče so navode a vzrok prenehanja.

POROTA IZPOZNALA SUHAŠKEGA VODITELJA ZA KRIVEGA.

New York, N. Y. — Ravnatelj protisalunske lige v New Yorku, William H. Anderson, je bil bil izpoznan za krivega ponarejanja tretjega razreda. Porota je prišla do svojega sklepa na prvem formalnem glasovanju.

Anderson je bil izpuščen na svobodo pod varščino v znesku po $5,000. Pred sodnika Arturja S. Tompkinsa pride dne 8. februarja, da sliši svojo obsodbo. Kazen za ponarejanje tretjega razreda ni manjša kakor poltretje leto in ne večja kakor pet let zapora v jetnišnici Sing Sing.

Naznanilo porotnega pravoreka je bilo sprejeto v molku. Sodnik Tompkins je opozoril navzoče, naj ne delajo nikakšnih demonstracij. Ko je povedal sodni klerk besede porotnega načelnika, so se oči vseh obrnile na Andersona. Ta se ni zganil za mizo. Potem pa je vstal, in njegova pravna zastopnika, bivši governer Charles S. Whitman in Colley E. Williams sta stopila k njemu. Par sekund so si nekaj šepetali.

Štiri druge obdolžnice so naperjene proti Andersonu. Ta je bil skoro teden dni na zatožni klopi. Obtožen je bil, da je dal popraviti računske knjige protisalunske lige.

TKANINA PO VZORCU AMERIŠKEGA DOLARJA.

Washington, D. C. (Federated Press.) — Reven grški begunec v Anatoliji je naredil preprogo po vzorcu ameriškega dolarskega bankovca. Tkanino je poslal svojemu prijatelju v Akron, O. Ta jo je prodal trgovcu Lordu, ki jo je razobesil v svojem izložbenem oknu.

Ali tajna policija pravosodnega departmenta je bdela in čuvala nad republiko!

Detektiv Morris Manasse je zasegel volneno imitacijo dolarskega bankovca in navedši člen 150 kazenskega zakonika poslal preprogo v Cleveland, odkoder je romala v Washington. Tkanina je predstavljala denarno ponarejbo!

Lord je pisal svojemu kongresniku, ki je apeliral na detektivskega načelnika v zakladniškem departmentu. Po dolgem razgovoru je bilo dognano, da je bil storjen zločin denarnega ponarejenja, ali če obdrži Lord tkanino v svojem lastnem domu, jo lahko dobi nazaj.

BAKRENA KOMPANIJA TOŽENA.

New York, N. Y. — Nadomestni generalni pravdnik John J. Dwyer je uvedel sodno postopanje proti korporaciji 'Central Copper' Co. of Arizona', češ, da je sleparska v prodajanju svojih delnic. Sodnik Guy je podpisal sodni nalog, naj pridejo kompanijski uradniki dne 1. februarja predenj, da dokažejo, zakaj bi jim ne smelo biti prepovedano še nadalje prodajati delnic.

Franko-češka pogodba.

Pariz, 29. jan. — Vlada je objavila besedilo alijančne pogodbe med Francijo in Čehoslovakijo. Jedro pogodbe je sledeče:

1. Obe državi se zavežeta, skrbeti, da meje njunih držav in centralne Evrope ostanejo kakor so določene v mirovnih pogodbah in posebnih protokolih.
2. Vse dozdaj sklenjene defenzivne pogodbe morajo ostati veljavne.
3. Vse priloge k mednarodnim pogodbam, tikajoče se posredno ali neposredno obeh držav, se imajo očuvati.
4. One državi obljubita, da bosta delali za ekonomsko rekonstrukcijo Evrope.
5. Dinastiji Habsburžanov niti Hohenzollerncev se ne smeta vpostaviti.
6. Italijansko-češki pakt iz leta 1921. ostane v veljavi.
7. Generalna štaba obeh držav bosta v tesni zvezi glede vojaških zadev.
8. Ne ena ne druga ne sme skleniti kakšne tajne pogodbe z drugo državo.

Nemci izpustili Griffisa.

London, 30. jan. — Iz Berlina poročajo, da je nemška vlada pomilostila ameriškega poročnika C. H. Griffisa in njegova dva tovariša, ki so bili v zaporu v Badenu radi poskušanega ugrabljenja znanega ameriškega Nemca in vojaškega beguna Bergdolla v preteklem letu.

MORNARIČNI TAJNIK DENBY NE MARA PODATI OSTAVKE.

(Nadaljevanje s prve strani.)

Rivers in ki je baje prejel iz Sinclairjevih rok podkupnino v znesku po $68,000 za Falla, je v Washingtonu, kjer čaka, da ga pokličejo pričat.

5. — V Beli hiši je rekel neki predsednikov zaupnik, da ne mara podati Coolidge nobene izjave o Robinsonovi rezoluciji, ki zahteva Denbyjevo resignacijo.

6. — Po konferenci s predsednikom je senator Lenroot kot načelnik preiskovalnega odseka imel govor pred senatom ter izpodbijal postavnost Fallovih najemninskih pogodb. Izrekel je tudi sumnjo, da je tista transakcija goljufna in koruptna.

7. — Senat je prejel zbornično predlogo, v kateri je dovoljenih predsedniku $100,000 za tožne stroške. Kakor pričakujejo, bo ta predloga sprejeta brez vsakršne opozicije.

8. — Mornarični odsek poslanske zbornice je povabil tajnika Denbyja in admirala Robinsona, naj prideta predenj ter razložita, v koliko sta zapletena v Fallovo oljno transakcijo.

9. — Predsednik tvrdke "Pan-American Petroleum & Transport Co." E. L. Doheny, ki priznava, da je naskrivaj poslal Fallu $100-000 v črnem kovčeku, bo iznova pozvan pred preiskovalni odsek, da pove, če ni morla že poprej dal kakega "posojila" bivšemu notranjemu tajniku.

10. — Hudo je napaden pravosodni tajnik Daugherty v zvezi z oljnim škandalom v resoluciji poslanske zbornice, ki zahteva, naj Daugherty pove, kaj je naredil z $1,000,000, danim mu za sodno preganjanje vojnih sleparstev. Doslej še ni pokazal nobenega uspeha.

LASTNIKI KRŠE UNIJSKI DOGOVOR.

New York, N. Y. — Organizacija "Amalgamated Clothing Workers of America" je sklenila podvzeti drastične korake proti newyorškim oblačilnim fabrikantom, ki so oddajali delo neunijskim podjetnikom, čeprav so podpisali unijski dogovor, v katerem je tako počenjanje prepovedano. V zvezi s tem svarilom je naročeno unijskim uradnikom, naj bodo pripravljeni za vsak slučaj.

Kanadski duhoborci se vračajo v Rusijo.

Winnipeg, Mann. — Tritisoč ruskih farmarjev, spadajočih k sekti duhoborcev, ki so imeli svojo kolonijo v Kamsasku, Saskatchevan, odpotuje še te dni v Rusijo. Duhoborci, katere že dalj časa preganjajo kanadske oblasti radi njihovih čudnih verskih šeg, so prodali svojo kolonijo za sedem miljonov dolarjev. Druga duhoborska kolonija, ki šteje 5000 oseb, je bila prodana za 14 miljonov dolarjev nekemu čikaškemu sindikatu.

Duhoborci, ki ponesejo v Rusijo 21 miljonov dolarjev, so najeli dva parnika, ki povedeta njihove družine, tovor, poljedelske stroje in drugo imovino naravnost v Odeso. Sovjetska vlada jim je dala velik kos zemlje in garancijo, da bodo živeli v miru.

Amerika priznala grško vlado. Venizelos je zopet bolan.

Atene, 30. jan. — Ministrski predsednik Venizelos se je včeraj drugič zgrudil na tla v zbornici ravno sredi ljute debate z ekstremnimi republikanci. Prestrašeni ministri so ga odnesli v privatno sobo in zdravniki so delali 10 minut, predno so ga spravili k zavesti. Toliko da je srce še bilo. Zdravniki so mu zapovedali počitek.

Nekaj ur prej je posetil Venizelosa ameriški poslaniški namestnik in javil, da je ameriška vlada priznala novo grško vlado.

Bela revolta v Sibiriji.

Tokijo, 30. jan. — Sem je prišla vest, da je par tisoč ruskih belogardistov na Kitajskem ob priliki Leninove smrti prekoračilo sibirsko mejo in vpadlo v provinco Amur, kjer so razglasili "svobodno državo" in pretrgali železniško zvezo z Vladivostokom. Rdeče čete so že odšle tja, da polovijo beluhe.

Italija prizna Rusijo 4. februarja.

Rim, 30. jan. — Nova pogodba s sovjetsko vlado Rusije je brez malega že dokončana. Kakor se doznava iz uradnih virov, bosta Mussolini in sovjetski zastopnik Jordanski podpisala pogodbo dne 4. februarja.

Povest starega rudarja.

(Piše Anton Rechar.)

(Dalje.)

V kapelici nama je vodnik kazal kamen, pri katerem je bil baje umorjen zadnji ogrski kralj. Bil je res v kapeli krvavo umazan velik kamen, štiri čevlje širok, dva visok in šest dolg. V sredi njega je bil res vdelan obroč, za katerega so priklepali obsojence na smrt. Če pa je obsojenec to zaslužil ali ne, seveda niso vpraševali. In zadnji, da je bil obglavljen ob tistem kamnu zadnji ogrski kralj.

Ogledali smo si v kapelici vse to z nekakim strahom v notranjosti, nato pa naju je vodnik odpeljal navzgor po stopnicah. Ustavil naju je pred nekimi vrati, rekoč med odpiranjem: "Tu je celica zadnjega ogrskega kralja Sigmunda". Prijatelju sem velel, naj on vstopi v tisto luknjo, jaz pa da bom pazil na ogrskega sivoglavca, pred katerim se nisem čutil nič varnega na tem prostoru. Če bi šla oba v dotično luknjo, bi morda zaprl za nama vrata in bila bi ujetnika.

Ko je moj tovariš zahteval ven, mu je mož takoj odprl, in jaz sem vstopil. Za menoj pa je zaprl vrata, da sem bil popolnoma v temi. Bil sem v ozki celici, ki ni bila širša kot polovnjak, da ni bilo prostora za ležišče in tudi ne pripravno sedeti, le visoko gori se je videla mala, močno z železjem preprečena luknja. Strašnega prostora sem se le kmalu nagledal in zahteval sem, naj mi odpre vodnik vrata, kar se je tudi zgodilo.

Vodnik naju je peljal dalje, pred vrata, v katerih je bilo vdelano malo okno. Tam notri nama je velel pogledati. Notri je bil še napravljen mrtvaški oder, kot je razložil vodnik, na katerem je ležal zadnji graščak leta 1716. Od tistega časa ni bilo na gradu nobenega gospodarja več. — Še druge strahotne sobe nama je kazal vodnik. V neki sva videla cel kup človeških lobanj, iz katerih se odsevali svetli in dolgi človeški zobje. To naju je še najbolj ostrašilo. Bile so to lobanje onih obglavljencev ,ki so izgubili življenje pri rdečem kamnu v kapeli, kakor nama je razložil vodnik.

Tovariš mi je rekel: "Poskusiva iti odtod, vedno več grozovitosti vidiva v tej graščini. Ni čudno, če straši ponoči, saj so strahovi tu tudi podnevi."

Vodnik nama je hotel pokazati še več prostorov, a midva sva videla že dovolj. Stopati sva pričela proti portalu, koder sva prišla notri s tako radovednostjo. Moža sva vprašala ,koliko sva dolžna, da nama je razkazoval. Rekel je, da ne dolgujeva nič ,a dala sva mu vendar vsak pol goldinarja, nato pa hitro odšla .

Ogledala sva si notranjost romarske cerkve, polne krasot in dragocenosti. Okoli cerkve je pa stalo sadno drevje, zraven katerega so stale spovednice z napisi v več jezikih, v katerih so spovedovali. Tudi "Slovensko spovednico" sva videla, v kateri je sedel kozel s kuto ,ki pa očividno ni imel dosti opravka. Tudi midva ga mu nisva dala in šla sva mimo.

Mračiti se je začelo, da je bilo treba skrbeti za prenočišče. "Pojdiva doli v krčmo. Mimogrede sem videl lepo natakarico", je rekel dobri moj Ljubljančan. Tako sva tudi storila. Vstopila sva v krčmo in že je stala pred nama lepa in vitka natakarica z vprašanjem: "Kaj želita, mlada gospoda?"

"Liter belega velanarja," sva velela in dekle je takoj odšla, med tem, ko mi je moj tovariš namežiknil ,da znava tu nocoj dobiti še dobro posteljo in veselo prenočišče.

Dobro je nama stregla, midva pa sva kar tekmovala. Drug je hotel več plačati od drugega, kajti vsak je hotel imeti pri nji več ugleda od drugega in več uspeha. Najbolj pa je nama ugajalo, ko nama je povedala, da je s Slovenskega doma, iz Bučke na Dolenjskem. Tedaj se je šele pričela med nama prava tekma, a reči moram, da je moj tovariš imel prednost pri lepem dekletu že vsled tega, ker je bil Kranjec. Dolgo v noč je trajalo veselje, a končen uspeh sva imela, da sva se zjutraj zbudila, ko je zazvonil pri cerkvi beli dan in sva se pričela na velikem kupu slame smejati in si govoriti o zviti rojakinji, kako je nama lepo postlala, da sva tako mirno spala.

Otepla sva si slamo raz sebe in jo mahnila proti domu v prepričanju, da nama ni bila sreča mila na božjem potu. Vsa skesana sva prišla domov. Prvo vprašanje naju gospodinje je bilo, če sva bila kaj pri spovedi. "Seveda sva bila," sva zatrdila, "spovedal naju je mladi kaplan iz Bučke na Dolenjskem."

"O, še vem, kje je to," je hitela pripovedovati gospodinja, ki pa je bila doma iz Mokronoga. "Hvala bogu, naši slovenski duhovni se razširjajo po vsem svetu. Le pojužinajta, potem vama bom pa prinesla piti," je še pristavila ženica, "ko sta bila pri spovedi in pri svetem obhajilu." Vzela je vrč in odšla v klet po vino. Mislila sva si, če bi naju gospodinja vedela, kakega kaplana sva imela, da naju je spovedoval in olajšal vsakega za kakih pet goldinarjev, da sva nazadnje še na slami spala, bi nama gospodinja gotovo ne dala piti.

Dobro je, da zna človek z gospodinjami govoriti. Nekak politik mora biti, vsaj nekoliko sva bila tudi midva. Gospodinja je prišla z vrčem ,pa nama je natočila vsakemu kozarec, rekoč: "Fanta, le pijta. Moj mož itak ne zna drugega kakor sedeti v krčmi pri igri." Z Ljubljančanom sva pridno ubogala in praznila kozarca.

(Dalje prihodnjič.)

Slovenska Narodna Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904. Inkorp. 17. junija 1907 v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor:

UPRAVNI ODSEK:

Predsednik Vincent Cainkar, podpredsednik Andrew Vidrich, R. F. D. 7, Box 81, Johnstown, Pa., gl. tajnik Matthew Turk, tajnik bolniškega oddelka Blas Novak, gl. blagajnik John Vogrich, urednik glasila Jože Zavertnik, upravitelj glasila Filip Godina.

POROTNI ODSEK:

John Underwood, predsednik, 407 W. Hay St., Springfield, Ill., Martin Železnikar, Box 276, Barberton, Ohio, Fred A. Vider, Box 673, Ely, Minn., John Tordelj, Box 92, Hendersonville, Pa., John Goršek, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.

BOLNIŠKI ODSEK:

OSREDNJE OKROŽJE: Blas Novak, predsednik, 2657-59 So. Lawndale Av., Chicago, Ill.

VZHODNO OKROŽJE: Jacob Ambrožič, Box 386, Moon Run, Pa. John Grošelj, 14821 Pepper Ave., Cleveland, O.

ZAPADNO OKROŽJE: Anton Šular, Box 104, Gross, Kans., za jugozapad. Max Marc, Box 166, Buhl, Minn., za severozapad. Mike Žugel, 5453 S. Winchester St., Murray, Utah.

Nadzorni odbor:

Frank Zaitz, predsednik, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill., Frank Somrak, 6817 Prosser Ave., Cleveland, O., William Sitter, 6404 St. Clair St., Cleveland, Ohio.

Združitveni odbor:

Predsednik: Frank Alesh, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill. Jožko Oven, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill. Jos. Skuk, 6404 Orton Ct., Cleveland, Ohio.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6233 St. Clair Av., Cleveland, O.

POZOR!—Korespondenca z gl. odborniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši takole:

VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika se naslove: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVE: Bolniško tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POŠILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vobče se naslove: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNIŠKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo Frank Zaitzu, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je zgoraj.

Vsi prizivi na gl. porotni odsek se naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 407 W. Hay St., Springfield, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, naznanila, oglasi, naročnina in sploh vse kar je v zvezi z glasilom jednote, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

PISMA NA POŠTI

v Chicagu imajo: Lovrenc Marija Bizjak, št. 364, Milka Barbarič, št. 13, Marko Brtičevič, št. 23, Grabek Frančišek, št. 58, Karolina Karmar, št. 68, Juljan Kragler, št. 73 in Gena Laglič, št. 79. Pisma dobite na glavni pošti v veži z Adams ceste. Poleg tekoče številke povejte kraj, odkoder pismo pričakujete.

SLUŽKINJO IŠČE

slovenska družina za domača hišna dela. Plača po dogovoru. Oglasite se pri: Upravništvu Prosvete, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. (Adv.)

NAROČNIKI POZOR!

Znamenje (Jan. 31-24) pomeni, da vam naročnina poteče na ta dan. Ponovite jo pravočasno, da vam lista ne ustavimo. Ako lista ne prejmete, je mogoče vstavljen, ker ni bil plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, je mogoče ustavljen, vsled napačnega naslova, pišite nam dopisnico in navedite stari in novi naslov.

Naši zastopniki so vsi društveni tajniki in drugi zastopniki, pri katerih lahko plačate naročnino.

Naročnina za celo leto je $5.00 in za pol leta pa $2.50. Člani S. N. P. J. plačajo za pol leta $1.90 in za celo leto $3.80.

Za mesto Chicago je za leto $6.50, pol leta $3.25.

Za Evropo stane za pol leta $4.00, za vse leto pa $8.00.

Tednik stane za Evropo $1.70. Člani doplačajo samo 50c za poštnino.

Naročnino lahko tudi sami pošljete na naslov:

UPRAVNIŠTVO
"PROSVETA"
2657 S. Lawndale Ave.,
CHICAGO, ILL.

KNJIGE

KNJIŽEVNE MATICE S. N. P. J.

Književna matica Slovenske narodne podporne jednote je izdala in ima v zalogi sledeče knjige:

Pater Malaventura. Spisal Zvonko A. Novak. Izvirna povest iz življenja ameriških frančiškanov. Z izvirnimi slikami, katere je izdelal Stanko Žele. Fina trda vezba. Cena s poštnino vred $1.50.

Slovensko-angleška slovnica. Dodatek raznih koristnih informacij. Fina trda vezba .Cena $2.00 s poštnino vred.

Jimmie Higgins. Spisal Upton Sinclair, poslovenil Ivan Molek. Povest iz življenja ameriškega proletarijata za časa velike vojne. Trda vezba. Cena $1.10 s poštnino vred.

Zajedalci. Spisal Ivan Molek. Povest iz doslej skritega kosa življenja slovenskih delavcev v Ameriki. Trda vezba. Cena $1.75 s poštnino vred.

Zakon biogenezije. Spisal Howard J. Moore, poslovenil J. M. Zele podučna knjiga, ki tolmači mnoge naturne zakone in pokazuje, kako se splošni razvoj ponavlja pri posamezniku fizično in duševno. S slikami. Trda vezba. Cena $1.50 s poštnino vred.

Zadnji dve knjigi, naročeni skupaj, dobite za tri dolarje.

Naročbe, s katerimi je poslati denar, sprejema

KNJIŽEVNA MATICA,
2657-59 So. Lawndale Ave.,
Chicago, Ill.

Ali imajo kače "čarodejno moč"?

V tropičnih deželah, kjer je mnogo strupenih kač, je razširjeno mnenje, da imajo kače čarodejno moč. Dandanes odklanjajo znanstveni krogi vsako tako mnenje in razlagajo čudno vedenje malih sesalcev in ptičev napram kači s tem, da pravijo, da počenjajo živalice to iz radovednosti ali pa zato, da bi odvrnile pozornost nevarne roparice od svojega zaroda.

Vendar je treba povdariti, da opazovanja pri ujetih in zaprtih kačah ter živalih, s katerimi jih pitamo, niso merodajna, kajti kače in one živalice so v jetništvu v čisto drugačnih razmerah, tako da njihove naravne lastnosti ne pridejo prav do veljave.

Merodajno je torej samo opazovanje v prosti naravi. Prof. Kuettner, zdravnik in zoolog, se je v tropičnih deželah mnogo bavil z opazovanjem strupenih kač in je prišel glede vedenja živalic napram kačam do drugačnih rezultatov, kakor splošno veljajo danes. Čudno se mu je zdelo, da v južnoafriški stepi, kjer je izredno mnogo strupenih kač, majhni glodalci niti ne poskušajo, da bi ušli kači, ampak se ji dajo brez odpora zgrabiti, dočim je opazil pri ujetih živalicah, da se celo bele miši, ki jih je zagrabila kača, ne da bi jih bila poprej zastrupila, branijo in grizejo kačo po gobcu, preden izginejo v žrelu.

Da so prizori v prosti naravi vendar nekaj posebnega, o tem ga je prepričalo sledeče:

Dobil je lepo majhno živalico, neke vrste veverico (Geoscirus capensis), ki živi ob tleh. Živalica je komaj shodila, zato jo je Kuettner skrbno negoval in res je bilo zelo krotka in njemu udana. Vzel je živalico seboj v Evropo, kjer je v stuttgartskem zoologičnem vrtu živela še dalje časa v družbi z divjo mačko, ki je bila z njo obenem vzgojevana. Na tej živalici je opazoval tole: Če je ubil strupeno kačo in jo je položil pred živalco, se je ta tako vedla, kakor ni tega Kuettner na njej še nikoli opazil. Bila je v bližini mrtve kače kakor prikovana in je bolščala vanjo; po vsem telesu je kazala strah in grozo, dlaka ji je bila naježena, gosdlaki repek je dvignila in ga držala navpično kvišku. V tem strahu se je živalica vedno približevala mrtvi kači, prišla tik do nje, potem pa zopet odskočila, se zopet pribižala, dokler ni Kuettner kače odstranil, da ne bi živalce preveč razburjal. Napram mrtvim kuščarjem se je vedla prav tako mlačno kakor proti drugim pravkar ubitim živalim. Z nestrupenimi kačami ni mogel napraviti poizkusa, ker so skoro vse južnoafriške kače strupene; živi strupeni kači pa uboge živalce ni hotel žrtvovati.

Kuettner je poizkus često ponovil in je dobil vselej vtis, da gre tukaj za hipnotično učinkovanje, ki se tiče bolj vonja nego vida. Mlada veverica, ki jo je dobil čisto mlado, ni prišla gotovo nikoli v stik s strupeno kačo. Zato gre tu le za prirojeni nagon (instinkt) ki sicer v neposredni bližini kače malo pomaga, pač pa koristi, ako voha živalca kačo na večjo daljavo. Sicer pa tudi tukaj ne prihaja v poštev smotrenost kakor često v prirodi, kajti ne moremo si pač misliti večje nesmotrenosti, kot jo vidimo pri kači klopotači. In vendar doseže kača svoj cilj, kar zopet dokazuje, da je nezanesljivo iskati v prirodoznanstvu vedno princip utilitete.

Bržkone temelji tudi strah in trepet vseh opic, starih in mladih, kadar zagledajo živo ali mrtvo kačo, vsaj deloma na prirojenem nagonu. Kuettner je vzredil čisto mlado zeleno morsko mačko; ta se je začela bati kač šele, ko je bila nekoliko starejša, čeprav je mati ni mogla poučiti. Tudi naravnost blazni strah domačih afriških konj, ki se plašijo pred kačo, je v zvezi bolj z nagonom nego s slabo lastno izkušnjo, kajti strup velikih afriških kač je tudi za konje smrtonosen. Človek bi mislil, da plaši konja to, ker se kače vijugasto gibljejo, ali pa ker pri naskoku naglo naprej šinejo, toda konj voha sovražnika vedno že pred napadom in dotlej je večina strupenih kač popolnoma mirna. Kuettner pravi, da bi ga njegov poni skoraj iz sedla vrgel, tako strašno je skočil v grmovje. Kuettner je mislil takoj na kačo, ki se je je poni ustrašil. Šele po dolgem iskanju je našel veliko svetlozeleno "Mambo", ki se je vse zelo boji. Visela je kakor pijana z veje nizdol; bila je kakor mrtva, samo z jezičkom je gibala.

Da je tudi vedenje strupene kače v prosti naravi, kadar misli, da je nihče ne opazuje, često čisto drugačno nego v ujetništvu, dokazuje Kuettner takole: "Videl sem v nekdanji svobodni državi Oranje srednjevelikega ondotnega gada, ki sem ga bil že dolgo časa opazoval na robu peščene pušče; ležal je čisto topo in leno — kar je značilno za te živali — zvil v klopčič; potem pa je šinil nenadoma kakor puščica naravnost s čisto istegnjenim, nedvignjenim telesom kaka dva metra čez pesek in zopet istegnjen obležal, ne da bi se zvil v klopčič. Ali ga je razburila kaka živalca, s kakršnimi se hrani, nisem mogel ugotoviti. Kdor je že kdaj opazoval to najlenejšo vseh kač, si lahko predstavlja, kako sem strmel nad takim vedenjem, kot ga nisem še nikoli videl.

GOSPA SILVIJA.

Spisal IVO SORLI.

I. DEL.

(Dalje.)

Tako neprijetna ji je bila misel, da ni mogla več strpeti v postelji. Bila je nedelja; hotela se je lepo opraviti in iti potem po prijateljico Ano, da bi šli pred mašo še malo na izprehod. Hotela ji je tudi omeniti, da je čula, kakor bi ji nekateri očitali koketnost — vse seveda le tako od daleč — in poskušati spraviti iz nje, kako misli ona o tem in ali je kaj čula tudi ona.

Na, koketa res nisem, si je rekla, ko je sedela pred ogledalom in si česala lase. Kaj je meni treba tega! Kokete so po romanih in drugje vendar le še bolj stare in grde ženske . . . Kaj mi torej potem očitajo? Jaz pač nikogar ne vabim, — še tega bi se hotelo; komaj se jih branim!

In po tem spoznanju, da se ji godi krivica, zopet pomirjena, je zapustila svojo sobico in se napotila proti stanovanju prijateljice Ane.

Tam pa so ji povedali, da je gospodična že z doma, in sicer še z drugima dvema najmlajšima učiteljicama po cesti proti Prapretnemu. In da so celo naročile, naj pošljejo gospodično Silvijo za njimi, če bi prišla vprašat.

Silvija je tistih par korakov iz mesta stopila bolj hitro; čim pa je prišla pod senco dolgega drevoreda, ki se je v ravni črti vil vse tja doli do cerkve sosednje vasi, je začela hoditi počasneje. Tovarišic ni videla v vsej dolžini ceste. Tudi nikogar iz mesta, vse, kar je prihajalo bliže, so bili kmetje iz okolice.

Že se je hotela obrniti, ker se ji je zazdelo vendar nekoliko čudno, da bi sama hodila, in še ob taki uri, takorekoč na tešče, ko je začula za sabo Stegerjev glas. In v tem hipu ji je bilo tudi jasno, da je prišel nalašč za njo.

— I, da! se je zasmejal, kakor da ji bere v očeh. Zagledal sem vas z okna, ostrmel in hitel, da vas občudujem od blizu. Saj ste naravnost . . . kako bi rekel? . . . naravnost bela prikazen . . . ne, bela vila . . . bel sen . . . bela lilija . . . bel angel . . .

— Dovolj, dovolj! se je zasmejala in rahlo zardela. V očeh mu je videla res iskreno vzhičenost. In bila je srečna, da je zopet enkrat pogodila, kako doseže z novo obleko, ki je bila sama po sebi dovolj skromna, vsaj s krojem in pridatki čim večji uspeh. Zakaj o tem ni dvomila, da bi ta človek skoro zadel, po če je bil meter — tem večja njena zmaga, če ga je prisilila, da je vse to pozabil.

— Vprašal jo je, kam je bila namenjena in ji potem predložil, da bi se vrnila rajši po stezi čez gozd okrog hriba v mesto, ko je do maše še dovolj časa.

— Zakaj, sumničiti vas moram, da nameravate v cerkev, se je zasmejal.

Pogledala je uro, pokimala in stopila pred njim na stezico. Že po kratkih korakih ju je zagrnil gozd.

— Ali ste se od izleta na Polico že odpočili, gospodična, je začel po kratkem molku s tako poševnim glasom, da ji je lice rahlo zardelo.

— Kako to mislite? je vprašala.

— I, no, gospod sodnik Zevnik se očito še ni.

— Vi ste impertinentni, gospod komisar! je rekla po kratkem pomišljanju.

— Pravijo. Ampak na tem še ni nikdo umrl. Jaz se pri tem jako dobro počutim. In celo drugim je včasih moja impertinentnost le na korist.

— Potem naj se sami zglasijo zanjo — jaz je ne rabim. Toda — če ste začeli, prosim povejte odkritosrčno, kaj ste hoteli reči? Na tem menda tudi ne boste umrli.

— Na odkritosrčnosti? E, to je pa druga: na tej je umrl že marsikdo. Koliko morivcev na primer bi bili spretni zagovorniki še rešili, da niso z nepotrebno odkritosrčnostjo preiskovalnemu sodniku ali drugim nepoklicanim osebam sami utaknili vratu v zanko. In v vaših čarobnih očkah je zame taka vrvica — ah, vrvica iz premehke bajnomodre svile, a zato nič manj nevarna — in res ne bi rad, da bi se mi še bolj zadrgnila okrog srca . . . Zato . . . zato se pravzaprav zelo bojim dregati vanjo, in le nada, da bi jo kako vendar še razrešil, mi je dala poguma za mojo takozvano impertinentnost. Ko sem namreč zapazil, da ste vrgli konec te revice drugam, sem začutil, kako se moj del skrčuje . . . Pardon: moj del — hočem reči, del, kjer visim jaz; zakaj, kdorkoli je pogledal le enkrat v ta nevarni kraj, jo že ima za vratom, okrog srca, kjerkoli — marsikdo celo okrog roke . . .

— Aha, za roko se vi menda še najbolj bojite! se je zasmejala.

— Z vso impertinenco naj odgovorim: da! Zakaj zvezana roka šele pravzaprav pomeni izgubljeno prostost . . . In potem nastoji na pozorišču življenja oseba, ki se je res najbolj bojim: suha ženska prikazen, v sivi, pepelnasti obleki, s pečatom družinskih predskrbi na čelu, in z vsemi znaki bodoče zagrizenosti. In ti ženski osebi se pravi — proza! In je neizprosna sovražnica poezije, pomladi, ljubezni same, pa naj se še tako poetično, pomladansko in ljubeznivo smehlja, pač da te čim gotoveje potegne čez prag, za katerim je potem vsemu konec ali vsaj začetek konca. Gospodična Silvija, bodite za hip tudi vi odkritosrčni in povejte, ali vam ne diha na primer od Zevnika že sedaj vse ono nasproti, kar tu omenjam? Ampak ne mislite, da vam hočem proti osebi gospoda sodnika ščuvati, le tip bi vam hotel pokazati, kak je. In tudi ni treba, da mi z besedami potrdite, kar vas vprašam — dovolj mi je, če ste v srcu začutili in si, četudi nehote, morali potrditi.

— Pa kaj imate pravzaprav z Zevnikom?

— Saj pravim: nič. Z njegovo osebo namreč. Nisem tako podel, prosim!

— Ne — ne zavijajte! V kako zvezo spravljate mene z njim, to hočem vedeti!

— Oho, ne zavijajte! Vi veste prav tako, kakor jaz, da se vas polašča. In jaz vidim, da se mu vi prepuščate — evo! In ker občuti to tudi on, si lasti nad vami že neke pravice. O, še daleč sicer, še silno daleč stoji oni, kateri že sega sem čez po vaši mladosti, po vaši spomladi, oni, ki pride za tem, ki se vam zdaj ponuja: za fantom dedec; toda, ker pride gotovo, ker mu je fant samo predhodnik, ki mu pot pripravlja, zato vas svarim pred njim. Vam je treba najprej še samega fanta, zgolj fanta, potem šele, morda čez pet, morda šele čez deset let, boste zreli za onega. Poznam vas bolje, nego si mislite . . . Recimo rajši poznam vaš tip in vem, da govorim prav. In vem tudi, da bi dedec ne bil samo slana na vašo dušo, ampak . . . tudi vi za njegovo . . . Drug nad drugim bi se maščevala in oba bi bila pošteno nesrečna.

— In ta . . . ta zgolj fant naj bi bili na primer vi? je vprašala po dolgem molku.

— Na primer! Vsekakor bi ne bil najslabši za gori omenjeno svrho, je rekel z lahko veselostjo. Poglejte, Silvija: takorekoč kakor nabornik pred zdravnikom stojim pred vami, in vaša naloga je za sedaj samo ta, da me takorekoč telesno pomirite, ali sem ali nisem. Ampak, za božjo voljo, ne mislite, da si domišljujem, kakor bi bil bogve kako lep! Za to tudi ne gre. Glavno je, da presodite, ali se vam takole na splošno in na zunanje zdim, da bi za silo bil. Vse drugo bo potem moja skrb. In tu vam jamčim, da se od teh gospodov, ki so vam v našem gnezdecu na razpolago, nikogar ne strašim!

— Vi ste pa res . . . no, recimo — naravnost, vi se takorekoč pogajate!

— Jako dober izraz! Lahko bi se tudi reklo: vi razlagate svoje vrline pred menoj, kakor krošnjar svojo robo in vabite, naj kupim. Bogme, kupite, gospodična, ne bo vam žal! Blago solidno, še dovolj sveže in najmodernejše. In res velikomestno—vsaka dama na Ringu bi se ponašala z njim. Da, niti na Boulevardu bi se ne bilo treba umikati v senco!

— O, zelo ste skromni!

— Krošnjar pa — skromen! Sicer pa ne valjujem, o! Vse moje besede naj ne pomenijo nič drugega nego takozvano strupeno seme, ki naj bi bilo, rad bi, padlo v vašem srcu na rodovitna tla, da potem polagoma vzklije in požene bajno lep, sicer ne strupen, a tudi ne koristen cvet. Da, cvet, kakor res vsi lepi cveti: lep, duhteč, opojen, a tudi kakor cveti rož in orhidej in kamelij in nageljev in tulp: brez sadu. Pred vsem — brez sadu grenkega kesanja: cvet na sebi . . . Bilo je, nepopisno sladko je bilo, in ni več . . . Samo vonj, spomin je ostal in bo dehtel tja ven do konca dni . . . Amen! Zdaj pa bo čas, da greste poslušat besede gospoda dekana. Primerjajte jih — izberite!

— Cinik!

— Evo!

Zasmejal se je, vrgel palico v zrak ter jo spretno ujel. In kar naenkrat, kakor da ga ono, kar je doslej govoril, niti več ne zanima.

(Dalje prihodnjič.)

Ivan Zorec:

V sobi štev. 12.

Ko je Ivan Zakotnik stopil za bolničarko v visoko, svetlo vežo, je pridržal kljuko, da bi ne omahnil v silnem kašlju, ki ga je bil zgrabil

"Tja-le —," mu je bolničarka pokazala bel pljuvalnik v kotu za vrati.

Ko mu je odleglo, je bil pljuvalnik krvav, po gosti, široki bradi je trepetajoče polzela rdeča sled. Z drugo roko se je grabil za prsi in hropeče oddihaval, kakor bi si hotel zrahljati tesnobo, ki je mašila njegova bolna pljuča.

"No, nič hudega, nič hudega," je dejala in ga potegnila za seboj. "To vse preide počasi."

Ko sta stopila v dolgo, svetlo sobo, so se trudno okrenile glave ne belih zglavjih, žareče oči so se mrzličavo uprle vanj.

Star mož na bližnji postelji je vzdihnil in polglasno zatožil:

"Na —: je že drugi tu."

Bolničarka ga je svareče ošvrknila z mirnim pogledom, ki si je mimogrede ujel z Zakotnikovimi očmi.

"Tu je vaša postelja, gospod Zakotnik," je stegnila roko proti prazni postelji sredi vrste ob steni.

Skoraj malo v zadregi je bil in prestrašen pa utrujen in slab. Stežka se je zgrudil na stol in se je ozrl po sobi. Vsi pogledi so ga tiščali na sedež, nihče ni spregovoril besedice. Nazadnje se je odločil in se je začel počasi slačiti, kakor bi se hotel še premisliti in morda kar pobegniti iz te čudne sobe. Žareče oči pa so ga venomer držale in so ga popustile samo, ko so se bolniki začeli suho in brezuspešno odkašljevati. Kašljala je vsa soba, da so se sunkoma privzdigovale koščene rame izpod odej; kašljali so bobneče, hreščeče, da so se skoraj kar šipe tresle na oknih.

Med tem silnim kašljanjem se je slekel in ogrnil z modrikasto haljo.

"No, zdaj pa lepo pojdiva, da se še stehtava malo," ga je povabila bolničarka, ki mu je uredila posteljo.

Kakor otroka ga je vedla, z nobenim trenom oči ni pokazala, da ima opravka z mladim možem, kateremu včasih ženske niso mogle gledati v slačeče oči brez onemoglega trepeta tihega poželjenja. In mlada še in brhka je bila ta ženska.

"Kakšen neki moram biti —?" pomisli Zakotnik in vzdihne.

"Kar tu-le gori stopite. — Tako. — Petinpetdeset kilogramov. — —"

Koliko se ustraši. "Kakor slečen zajček!" Nasmehnil bi se rad; ali strah, čuden strah in občutek nekega ponižanja mu lezeta v tresoče se noge.

"Zdaj pa spet lahko greva," sili ženska. Njegove noge pa so kakor vkopane, nad kolenom mu drgečeta dva živca. Ta drget pozna od takrat, ko mu je zdravnik povedal, da bi se ga mogla lotiti tuberkuloza. Kakor bi bil pijan, omahuje počasi do svoje postelje in se ves zasopel vjame ob skončnice.

Ko leži vznak, se umiri nekoliko in premišlja.

"Hudiča, morda sem pa že jetičen!"

Otresel bi se rad te strašne misli, a ne more. Pošast leze vanj in gomazi po njem. Gleda po bolnikih in mu je zmerom tesneje.

"Drugače bi me ne dali med te reveže, ki so z eno nogo že v grobu. — Ali pa so me vtaknili sem kar tako, ker je bilo še prostora? Ampak nevarno je tu, še nalezel bi kaj. Ko pride zdravnik —"

Dejal mu bo, da je to najbrž pomota, saj on ni tako strašno bolan. Slab je res, pa to ni nič. Ampak med te reveže ne spada še. Kakšni so vendar! Če bi ne imeli kože na sebi, bi jim kar kosti zropotale narazen. Najhuje pa se ti zdi, če jim pogledaš v oči. Kadar zakašljaš, se jim zasvetijo in se srečujejo z drugimi očmi, in vsi te obtipujejo in presojajo. Ti žareči oglji te pečejo in palijo v dno bolečih prsi in te skelijo, kakor rezek kes po grehih, ki jih ne znaš obžalovati, ker je tvoja vera v življenje še prevelika. —

Na desni postelji se obrne sosed in votlo zakašlja. Ivan Zakotnik občuti topajoče oči in se ozre. Suh in medel obraz se pogreza v belo blazino, po bledem čelu padajo znojni prameni kuštravih las, mrzličave oči gorijo in ga nemo gledajo.

"Ali ste že dolgo bolni?" spregovori naposled.

"Saj pravzaprav nisem bolan, samo oslabel sem."

"In zdaj ste prišli sem. Napak je bilo to. Še danes bi pobegnil odtod, če bi mogel."

"Kaj je tako hudo tu notri?"

"Par noči prebijte, pa boste videli."

"Ne ostanem dolgo, moja bolezen ni tako zares. Tudi časa nimam, da bi polegal."

"O tudi meni se mudi ven. Brivec sem. Vse sem bil že pripravil, da bi začel s svojo brivnico. Tudi zaročenka me čaka," je dejal nekoliko tišje in si je segal v lase.

"Kako se človek poti zmerom. Le verjemite mi, da je ta vročica samo zaradi neprimerne hrane."

Posegel je na mizico kraj sebe po glavniku in ogledalu in se gizdavo razčesal.

"Ob treh so obiski. Nočem, da bi me Milka videla tako zmršenega."

Bolniki so ga gledali in so se spogledovali; okoli usten se jim je risal zasmeh.

Toda brivca je zatresel silovit kašelj, da mu je ušel glavnik iz rok in je odskočil po odeji.

"Da bi le ta naduha ne lezla name! Veste, saj mi ni kaj sile; malo prehlajen sem, ali pa me res hoče naduha. Pa kaj bi z njo, ko sem star komaj dobrih trideset let?"

Oči po sobi so se srečavale, zasmeh je bil razločnejši.

Tudi Zakotniku bi bilo šlo skoraj na smeh, ko ga je opazoval v njegovi gizdavosti in slabosti a polnega vere in upanja.

"O, takle pa gotovo še nisem! Če ta tako trdno verjame v ozdravljenje, kako bi jaz dvomil?"

"Vstal bom, ko mi vsaj malo odleže," pravi brivec in si uredi lase.

Za njegovim hrbtom napravi sosed križ z roko po zraku in se spogleda z Zakotnikovimi očmi, kakor bi hotel reči: Revež!

Ivanu Zakotniku je bilo neprijetno.

"Kaj neki je tem ljudem, da so taki?" Sitne misli so ga objele.

Ko je odbila ura tri, so začeli prihajati obiskovalci. Tiho so obstopili postelje in so se polglasno pogovarjali. Bolnikom so žarela lica in veselo so se svetile globoke oči. Zakaj vsi so govorili o zdravju in srečni bodočnosti.

Tudi Milka je prišla. Sedla je ob ženinovo postelj, na njeni okrogli, sočni postavici so drhteče počivale bolnikove hrepeneče oči.

"Ali si vse pripravila?"

"Vse sem pripravila."

"Veš, po poroki bova kam šla. Ne predaleč. Na pomočnike se človek ne more vselej zanesti, veš?"

"Seveda, seveda."

"Kaj pa oprava za brivnico, že tu?"

"Vse je že na mestu, nič se boj."

Ivan Zakotnik je poslušal in je čudil. V Milkinih očeh je vi prevaro, ki ji jo je usilila ljubez ali pa narekovalo sočutje ljube ga njenega srca.

Ko je odhajala, so jo spre ljale vse oči. Brivec si je pok obraz in je zaihtel. Tudi Zakot ku se je inako storilo; obrnil se in si je utrnil solzo.

"Veste, saj mi ni nič poseb ga," je dejal brivec, ko se je p miril. "Milka je rekla, da se zdim mnogo mnogo bolji od njič. E, ko bi vsaj še ta sitni k šelj malo odnehal!"

"O, ti revež, ti otročji — smrt bi se rajši pripravil," je kavo učil starec za vrati.

Ženin pa ga je srdito pogleda

"Osel, ti kronani! Sam se pravljaj, šema stara!" —

Dan se je nagnil, kašljanje se je pričelo, na licih so zacvetele rde rože, iz oči je gorelo.

"Koliko?" je vprašal briv slabiča na levi strani.

"Devetintrideset," je odgov ril komaj slišno in je odlo toplomer.

"Jaz imam danes nekaj več šest črtic čez devetintrideset. to bo jutri bolje," se je tola brivec.

Tudi Zakotnika je treslo, temu stanju ni pripisoval poseb važnosti. — Kaj bi maral, če bi b zdajle na svojem rojstnem dom Kako lepo je tam, ko sije solnce v smrekovi hosti pa šumijo pove terja; pod smrekami in bukvam pa je tiho in mirno kakor v cerkvi. Po dolini se praši vonjavo klasje, nad njivami se veseli svojih zdra vih pljuč veseli škrjanec. In solnce je in toplo, zdravo. O, tist naše lepo solnce — kakor martinček bi se grel! Pa v smrekovo hosto bi hodil, tam bi hitro ozdravel. — Ali kam bi? Rojstni dom je v tujih rokah, ker ga on ni maral in je rajši rinil v to mračno mesto, da bi se mu ne bilo treba ubijati s poljskim delom. Mlajši brat pa je posestvo zagospodaril in zapil in nazadnje zbežal v Ameriko . . . Vse hrepeneče misli so vasovale daleč, daleč. Ob uri zapuščenosti in nadložnosti je začutil mehke roke izgubljene domačije, kako mu otirajo znoj z bolestnega lica. S pametjo in srcem ljubi dom, ki ga nima več, lepi domači kraj, ki nima več prostora zanj. Še kleli ga bodo, ko bo občina plačevala za njim. — Vendar pa hoče še v domače kraje, ko l emalo okreva. Morda mu vendarle odkažejo skromen kotiček, kjer je preživel svojo mladost . . .

(Dalje prihodnjič.)

Povest "Jimmie Higgins" je zrcalo duše ameriškega proletariata ob času velike vojne. Dobi se pri Književni matici S. N. P. J.

IŠČEM SVOJEGA PRIJATELJA

Anton Bizjaka, doma iz gorenje Košane pri Št. Petru, po domače (Kanalov). Umrli so v starem kraju njegovi starši in mu zapustili domačijo. Vsled tega prosim rojake širom Amerike ako kdo ve za njegov naslov, naj mi ga naznani, če bo pa sam ta oglas čital, naj se javi na naslov: Andrej Likša, 226 Bat. Street, Barberton Ohio. (Adv.)

ZA KUHANJE PIVA DOMA

imamo v zalogi slad, hmelj, sladkor in vse druge potrebščine. Poskusite in se prepričajte, da je doma pri nas kuhani vedno le najboljši in najcenejši. Dobiti je tudi zbirko sodov, steklenic in raznih loncev, itd.

Mi vam dostavimo naročilo po pošti, točno v vse kraje.

Grocerijam, sladčičarjem in v prodajalne železnine damo primeren popust pri večjih naročilih. Pišite po informacije na:

FRANK OGLAR,
6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

REVMATIZEM

Izvrstno "domače zdravilo" od človeka, ki ga je sam imel.

Leta 1893 sem bil napaden po hudem mišičnem revmatizmu. [illegible]

[illegible]

Mr. Jackson je odgovoren, da je [illegible]